

Sygnatura akt VIII GC 283/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 sierpnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie: Przewodniczący SSO Leon Miroszewski

Protokolant: Joanna Drobińska

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2017 roku w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa B. M.

przeciwko S. G.

zapłatę

utrzymuje w mocy w całości wyrok zaoczny tutejszego Sądu z dnia 13 maja 2015 roku, sygnatura akt VIII GC 514/14.

Sygnatura akt VIII GC 283/17

UZASADNIENIE

Powódka B. M. wniosła o zasądzenie od S. G. kwoty 113.069,17 złotych. Jako podstawę roszczenia wskazała art. 299 k.p.c. Jednocześnie wskazała, że na kwotę żadaną pozwem składa się 111.673,17 zł z tytułu należności głównej oraz 1.396 zł z tytułu kosztów postępowania, zasądzonych od spółki Instytut (...) Sp. z o.o. w M.” przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie I Nc 48/13. Dodała, że jej roszczenie co do należności głównej wobec wymienionej spółki stwierdzone jest nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym z weksla, zaś egzekucja z majątku spółki wszczęta przez jednego z jej wierzycieli okazała się bezskuteczna. Nadto domagała się zasądzenia od pozwanego kosztów postępowania.

Wyrokiem zaocznym z 13 maja 2015 r. w sprawie VIII GC 514/14 wydanym w trybie art. 341 k.p.c. tutejszy Sąd uwzględnił powództwo w całości w punkcie I zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 113.069,17 zł, w punkcie II zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9.871 zł tytułem kosztów procesu, zaś w punkcie III wyrokowi nadając rygor natychmiastowej wykonalności.

Pozwany złożył sprzeciw do wyroku zaocznego, jednocześnie składając wniosek o przywrócenie terminu z uwagi na niedoręczenie wyroku zaocznego, gdyż w pozwie wskazano jego niewłaściwy adres). W sprzeciwie pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. Wskazał, że 23 listopada 2012 r. sprzedał swoje udziały w spółce (...), który w tym samym dniu jako jedyny wspólnik uchwałą nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników odwołał pozwanego z funkcji prezesa zarządu spółki, przy czym pozwany nadal był wpisany w rejestrze przedsiębiorców KRS spółki, choć o tym – jak twierdził – nie wiedział. Zaznaczył przy tym, że według niego na D. R. spoczywał obowiązek dokonania zgłoszenia do rejestru zmian w zarządzie spółki. Zakwestionował wreszcie wykazanie przez powódkę bezskuteczności egzekucji z majątku wymienionej spółki, gdyż pozwana nie przedstawiła postanowienia komornika o umorzeniu postępowania z uwagi na jego bezskuteczność. Kwestionował więc niewypłacalność wymienionej spółki.

Powódka złożyła odpowiedź na sprzeciw, w której podtrzymała powództwo, nadto na rozprawie dodała, że wskazany przez nią adres pozwanego jest adresem podanym na liście wspólników.

Stan faktyczny i wskazanie dowodów:

Powódka prowadzi działalność gospodarczą (działalność rolniczą), natomiast pozwany był współnikiem i członkiem zarządu spółki pod firmą Instytut (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. (dalej również jako: „spółka (...)\”).

Niesporne.

Zgodnie z kserokopią aktu notarialnego z 1 grudnia 2011 r. (k. 56 akt sprawy VIII GCo 10/16 Sądu Okręgowego w Szczecinie) obejmującego akt założycielski spółki (...), pozwany oświadczył, że jego adres zamieszkania jest taki jak w pozwie w niniejszej sprawie. Również taki adres wskazano na liście S. (k. 63 wskazanej sprawy).

Fakty znane z urzędu – art. 228 § 2 k.p.c.

12 kwietnia 2012 r. Instytut (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. (reprezentowana przez ówczesnego prezesa zarządu P. R.) zawarła z powódką B. M. umowę pożyczki, na mocy której powódka udzieliła spółce pożyczki w kwocie 150.000 zł (§ 1 umowy). Pożyczka miała zostać zwrócona w terminie do 12 sierpnia 2012 r. z odsetkami umownymi w wysokości 40.000 zł (§ 3 ust. 1 umowy). Zabezpieczenie spłaty pożyczki stanowił weksel własny in blanco spółki poręczony przez P. R. (ust. 2). Powódka pożyczki udzieliła.

Dowody: - umowa pożyczki z 12.04.2012 r. (k. 17-18);

- potwierdzenie przelewu z 17.04.2012 r. (k. 20).

Spółka (...) nie spłaciła pożyczki w przeważającej części.

Niesporne.

23 listopada 2012 r. pozwany S. G. i P. R. zawarli w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi umowę sprzedaży udziałów w spółce (...), na mocy której pozwany sprzedał P. R. prawa z 1.500 udziałów w kapitale zakładowym wymienionej spółki.

Dowód: umowa sprzedaży udziałów z 23.11.2012 r. (k. 180-182).

W wyniku sprzedaży udziałów przez pozwanego P. R. stał się jedynym (...) spółki (...).

Niesporne.

Jedyny (...) spółki (...) postanowieniem z dnia 23 listopada 2012 roku odwołał pozwanego z jej zarządu w chwilą tego postanowienia.

Dowód: postanowienie z dnia 23.11.2012 roku (k. 183-184).

Wobec braku spłaty pożyczki przez spółkę (...) powódka wypełniła wystawiony przez nią weksel in blanco na pozostałą do zapłaty kwotę 111.673,17 zł. Spółka nie wykupiła weksla.

Niesporne.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wydał 13 czerwca 2013 r. w sprawie I Nc 48/13 nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, którym nakazał Instytutowi (...) Sp. z o.o. w M. i P. R. zapłatę powódce w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu kwoty 111.673,17 zł oraz kwoty 1.396 zł z tytułu kosztów postępowania.

Dowód: nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla z 13.06.2013 r. w sprawie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim I Nc 48/13 (k. 14).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Iławie M. M. pismem z 2 lipca 2013 r. w odpowiedzi na pismo powódki z 20 czerwca 2013 r. oświadczył, że w toku bezskutecznych spraw przeciwko wymienionej spółce, jako dłużnikowi, ustalono, że nie posiada ona żadnego majątku podlegającego zajęciu, a całe wyposażenie było dzierżawione od syndyka masy upadłości H., który wypowiedział umowę z 1 grudnia 2012 r. z powodu zaległości w zapłacie czynszu dzierżawy. Wskazał też, że bezskuteczna była również egzekucja z wierzytelności i rachunków bankowych. Nadto dodał, że z danych Krajowego Rejestru Sądowego wynika, że dłużnik obecnie zmienił nazwę na (...) Sp. z o.o. w W..

Dowód: pismo komornika sądowego M. M. z 2.07.2013 r. w sprawie Kmo 92/13 (k. 10).

Postanowieniem z 3 października 2013 r. referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Gorzowie Wielkopolskim nadał nakazowi zapłaty z dnia 13 czerwca 2013 roku klauzulę wykonalności jako natychmiast wykonalnemu po upływie terminu do zaspokojenia roszczenia.

Dowód: postanowienie z 3.10.2013 r. w sprawie Sądu Okręgowego w Gorzowie

(...) I Nc 48/13 (k. 12).

Na 31 marca 2014 r. w rejestrze przedsiębiorców KRS spółki Instytut (...) Sp. z o.o. w M." ujawniono, że dłużna spółka obecnie nosi nazwę (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a jej siedziba mieści się w W.. Jako wspólników, do zmiany dokonanej 21 marca 2013 roku, ujawniono P. R. (3.500 udziałów) i pozwanego (1.500 udziałów), zaś po zmianie M. J. (5.000 udziałów) jako jedynego wspólnika. Jako członków zarządu ujawniono natomiast do 21 marca 2013 r. P. R. jako pierwszego prezesa oraz pozwanego jako drugiego prezesa, zaś po zmianie M. J. jako jedynego członka zarządu. W rejestrze nie ujawniono też żadnych wpisów co do ogłoszenia upadłości spółki, czy jej likwidacji.

Dowód: odpis pełny z rejestru przedsiębiorców KRS (...) sp. z o.o.

w W. z 31.03.2014 r. (k. 22-25).

W sieci Internet w sierpniu 2017 r. wystawione były na sprzedaż trzy wierzytelności przysługujące wobec spółki (...) na kwoty 3.810,14 zł, 62.290,94 zł oraz 4.478,42 zł.

Dowody: wydruki internetowych ofert sprzedaży wierzytelności wobec (...)

sp. z o.o. w W. (k. 200-201).

26 lipca 2017 r. spółka (...) (NIP (...)) figurowała w Krajowym Rejestrze Długów z uwzględnionymi w rejestrze zadłużeniem na łączną kwotę 25.103,41 zł wobec dwóch wierzycieli z tytułu dziewięciu faktur VAT wystawionych i wymagalnych w okresie od 4 lipca do 3 września 2012 r.

Dowód: raport informacji gospodarczych na temat firmy o numerze NIP (...) z 26.07.2017 r. udostępniany przez Krajowy Rejestr Długów Biuro (...) S.A. we W. (k. 204-205).

Pismem z 28 lipca 2017 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Nowym Mieście Lubawskim M. M. poinformował powódkę, że przeciwko spółce Instytut (...) Sp. z o.o. w M." pierwsze postępowanie egzekucyjne wszczęto 5 listopada 2012 r. na podstawie tytułu wykonawczego z 4 września 2012 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Ostródzie w sprawie IV Np 12/12.

Dowód: pismo komornika sądowego M. M. z 28.07.2017 r.

w sprawie Kmo 199/17 (k. 203).

Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy B. K. postanowieniem z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie Kmn 5/17 poinformował powódkę, że przeciwko dłużnikowi Instytut (...) Sp. z o.o." prowadził postępowanie egzekucyjne pod adresem w W. przy al. (...), pod którym to adresem dłużnik nie prowadził swojej działalności,

lecz jedynie najmował biuro, które odbierało jego korespondencję. Dodał, że według informacji (...) dłużnik nie posiadał żadnych rachunków bankowych, nie figurował w ewidencji gruntów i budynków D. M. (...) W., brak też było ustaleń składników majątku i wierzytelności, do których można by skierować egzekucję, zaś sama egzekucja była bezskuteczna.

Dowód: postanowienie komornika sądowego B. K.

z 28.07.2017 r. w sprawie Kmn 5/17 (k. 202).

Ocena dowodów:

Ustalenia faktyczne po wniesieniu przez pozwanego sprzeciwu od wyroku zaocznego z 13 maja 2015 r. zostały oparte przede wszystkim na dowodach z przedłożonych przez strony dokumentów (art. 244 i art. 245 k.p.c.) i innych materiałów pisemnych (art. 309 k.p.c.), a co do niektórych okoliczności sprawy między stronami nie było sporu, z kolei okoliczność, iż pozwany zakładając spółkę, wobec której egzekucja okazała się bezskuteczna, oświadczył, że zamieszkuje pod adresem wskazanym następnie przez powódkę w pozwie, oraz że adres taki, a nie rzeczywisty adres, wskazany był na liście wspólników, znana była Sądowi z urzędu z prowadzonej przed nim sprawy VIII GCo 10/16, na co zwrócono uwagę stron na rozprawie 22 sierpnia 2017 r. i wobec czego pełnomocnik pozwanego nie przedstawił zaprzeczenia.

Niesporne pomiędzy stronami było to, że spółka Instytut (...) sp. z o.o. zaciągnęła pożyczkę od pozwanej, nie spłaciła jej w całości, w związku z czym powódka wypełniła wystawiony przez spółkę weksel in blanco, a następnie posługując się nim uzyskała w stosunku do tej spółki nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, a nakazowi temu nadana została klauzula wykonalności (okoliczności te poparte były nadto dowodami). Nie było między stronami także sporu co do tego, że pozwany zbył swoje udziały w wymienionej spółce na rzecz P. R., zaś nabywca, jako jedyny wspólnik, odwołał pozwanego z zarządu.

Strony znacząco jednak różniły się w ocenie skutków tego faktu, gdyż pozwany stał na stanowisku, że to P. R. obciąża odpowiedzialność wobec powódki na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Jest to zagadnienie prawa materialnego, natomiast w tym miejscu należy stwierdzić, że pozwany był członkiem zarządu spółki (...) w okresie, w którym umowa pożyczki między powódką a spółką została zawarta, co potwierdza również umowa sprzedaży udziałów oraz postanowienie jedynego wspólnika tej spółki z dnia 23 listopada 2012 roku.

W sprawie przebiegu i wyników egzekucji prowadzonych przeciwko dłużnej spółce miarodajne były pisma komorników sądowych M. M. i B. K.. Ocena prawna w aspekcie wymogu odpowiedzialności z art. 299 k.s.h., polegającego na bezskuteczności egzekucji, zostanie przedstawiona niżej. Dowody świadczące o danych ewidencyjnych Krajowego Rejestru Długów pozwalają ocenić, czy dłużna spółka jest wypłacalna.

Ocena prawna:

Postępowanie w niniejszej sprawie prowadzone było po wydaniu wyroku zaocznego na podstawie art. 339 § 1 w zw. z art. 341 k.p.c. oraz po skutecznym wniesieniu sprzeciwu przez pozwanego stosownie do art. 344 § 1 k.p.c.

Pozwany w sprzeciwie właściwie nie wskazał żadnych okoliczności, które można byłoby odnosić do przesłanek uwolnienia się od odpowiedzialności pozwanego jako członka zarządu spółki (...) za jej zobowiązanie w stosunku do powódki na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., wymienionych w art. 299 § 2 k.s.h. Podniósł natomiast okoliczności, które miałyby podważyć istnienie przesłanek tej odpowiedzialności, a więc bycie przez niego członkiem zarządu w czasie istnienia zobowiązania wymienionej spółki oraz bezskuteczność egzekucji wobec tej spółki.

Powódka posługiwała się nakazem zapłaty przeciwko spółce (...), wydanym w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim w dniu 13 czerwca 2013 r. w sprawie I Nc 48/13 zasądzającym należność główną w kwocie 111.673,17 zł oraz koszty postępowania w kwocie 1.396 zł. Nakazowi temu Sąd Okręgowy w Gorzowie

Wielkopolskim nadał klauzulę wykonalności jako natychmiast wykonalnemu. Pozwany nie kwestionował aktualności tego zadłużenia spółki (...), ani co do zasady, ani co do wysokości.

Wskazany jako podstawa prawna roszczenia powódki art. 299 § 1 k.s.h. nakłada na członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spółki, jeżeli prowadzona wobec niej egzekucja okaże się bezskuteczna. Odpowiedzialność ta obejmuje różnicę pomiędzy zobowiązaniami spółki, a tą ich częścią, która została już zaspokojona z majątku spółki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2008 roku, V CSK 421/07).

Jak już wzmiankowano, odpowiedzialność związaną z bezskutecznością egzekucji określonego zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ponoszą na podstawie art. 299 k.s.h. osoby będące członkami jej zarządu lub likwidatorami w czasie istnienia tego zobowiązania (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2008 roku, III CZP 143/07, OSNC 2009, Nr 3, poz. 38). Bez znaczenia dla odpowiedzialności członka zarządu pozostaje zatem okoliczność, że przestał on pełnić tę funkcję przed wytoczeniem przeciwko tej spółce powództwa, zaś istotne jest, że funkcję tę pełnił wtedy, gdy zobowiązanie spółki powstało (w niniejszej zaś sprawie pozwany nie przeczył, że był członkiem zarządu spółki, zarówno gdy powódka udzieliła spółce pożyczki, jak i wtedy gdy jej zwrot stał się wymagalny).

W niniejszej sprawie powódka wykazała, że przysługuje jej roszczenie wobec spółki (...), stwierdzone tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim 13 czerwca 2013 r. w sprawie I Nc 48/13, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, a roszczenie to powstało w dniu zawarcia umowy pożyczki pomiędzy powódką a tą spółką, a więc 12 kwietnia 2012 roku. W tym czasie pozwany był członkiem zarządu wymienionej spółki. Stan ten trwał także w czasie wymagalności wierzytelności powódki z tej umowy, a więc w dniu 12 sierpnia 2012 roku. Niczego nie zmienia sprzedaż przez pozwanego jego udziałów w dłużnej spółce, ani odwołanie go z jej zarządu w dniu 23 listopada 2012 roku.

Powódka wykazała też, że egzekucja wobec dłużnej spółki, choćby została wszczęta, byłaby bezskuteczna. Przedstawiła przekonujące dowody, że spółka (...) nie ma żadnego majątku, zaś postępowania egzekucyjne wobec niej, wszczynane przez innych wierzycieli, okazywały się bezskuteczne. Komornicy sądowi w pismach kierowanych do powódki wskazali na brak majątku spółki, podlegającego zajęciu, co skutkowało bezskutecznością prowadzonych egzekucji i ich umarzeniem.

Co do wykazania bezskuteczności egzekucji przeciwko dłużnej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością podstawowym dokumentem jest postanowienie w sprawie egzekucji zobowiązania tej spółki, dochodzonego od jej członka zarządu na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., natomiast nie jest to sposób dowodzenia bezwzględnie wymagany. Przesłanka bezskuteczności egzekucji może być także dowodzona innymi środkami. Rozumienie określenia „egzekucja okaże się bezskuteczna” obejmuje wykazanie także w inny sposób niż w trybie „własnego” postępowania egzekucyjnego, że egzekucja przeciwko spółce nie doprowadziłaby do zaspokojenia wierzytelności (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999 roku, III CZP 10/99, OSNC 1999, nr 12, poz. 203).

„Okazanie się” bezskuteczności egzekucji może więc wynikać z tego, że inne egzekucje, również prowadzone przez innych wierzycieli, były bezskuteczne. To właśnie wynika z przedstawionych przez powódkę informacji komorników sądowych w sprawie prowadzonych przez nich egzekucji. Byłoby niepotrzebnym mnożeniem kosztów powódki wymaganie od niej wszczynania egzekucji, o której z góry wiadomo, że będzie bezskuteczna.

Jak widać, powódka sprostała ciężarowi dowodzenia w rozumieniu art. 6 k.c. co do istnienia wierzytelności stwierdzonej powołanym przez nią tytułem egzekucyjnym przeciwko spółce (...) w czasie, gdy pozwany był członkiem jej zarządu, jak też co do bezskuteczności egzekucji wobec tej spółki.

Powyższe, wobec braku wykazania przez pozwanego, a nawet twierdzenia, że istnieją przesłanki uwalniające pozwanego od odpowiedzialności za zobowiązania wymienionej spółki (art. 299 § 2 k.s.h.), przemawiało za utrzymaniem w całości wyroku zaocznego z dnia 13 maja 2015 roku, o czym orzeczono na podstawie art. 347 k.p.c.

Zgodnie z art. 348 k.p.c. koszty rozprawy zaocznej poniósł pozwany.

Leon Miroszewski